

ที่ชายูกโก โหด
มหาราชา

ทรงพระเจริญ

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา | www.onec.go.th
Office of the Education Council | ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๑๔

ธันวาคม ๒๕๕๗

เก็บตก.. ปกหน้า

สุภสิทธิ์ ภูภักดี

ผู้บริหารและข้าราชการ สกศ. ร่วมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ เพื่อเป็นข้าราชการที่ดี

เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๐๐ น. พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีถวายความเคารพพระบรมสาทิสลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เปิดกรวยดอกไม้ ถวายราชสักการะ และจุดเทียนชัยถวายพระพรชัยมงคล พร้อมนำคณะรัฐมนตรีและข้าราชการในสังกัด กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ กล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดี และพลังของแผ่นดิน จากนั้นร่วมกันร้องเพลงพ่อนแห่งแผ่นดินและเพลงสรรเสริญพระบารมี ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

เวลา ๐๙.๐๐ น.พลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดี และพลังของแผ่นดิน โดยมีผู้บริหารองค์กรหลัก ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการร่วมพิธี ณ บริเวณหน้ากระทรวงศึกษาธิการ

เวลา ๑๐.๐๐ น. รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล เลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ถวายความเคารพพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เปิดกรวยดอกไม้ ถวายราชสักการะ และจุดเทียนชัยถวายพระพรชัยมงคล จากนั้นกล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน และร่วมกันร้องเพลงพ่อนแห่งแผ่นดิน และเพลงสรรเสริญพระบารมี เนื่องในโอกาสสมทวงเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ อาคาร ๑ บริเวณหน้าสำนักงานฯ ถนนสุขุมวิท

เมื่อเดือนธันวาคมเวียนมาบรรจบ เหล่าพสกนิกรต่างปิติยินดีที่ได้มีโอกาสแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ทุกหน่วยงานต่างร่วมกันจัดงานเฉลิมพระเกียรติอย่างยิ่งใหญ่ ภายใต้ชื่องาน “รักพ่อ” ระหว่างวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน - ๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ บริเวณท้องสนามหลวง สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากจะมีการจัดนิทรรศการที่บริเวณท้องสนามหลวงแล้ว ในระหว่างวันที่ ๓ - ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในชื่องาน “เทิดไถ้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” ณ บริเวณโดยรอบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสนใจมาร่วมงานและลงนามถวายพระพรเป็นจำนวนมาก

ในเดือนมกราคมนี้ วารสารการศึกษาไทยจัดทำบทความพิเศษ เรื่อง “ราชันย์ผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” ขึ้น เพื่อเผยแพร่ให้ทุกท่านประจักษ์ถึงพระปรีชาสามารถ พระมหากรุณาธิคุณ และสายพระเนตรอันกว้างไกล ในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน พัฒนาการศึกษา ทั้งในฉบับนี้ ยังได้รวบรวมพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสบางส่วนที่เผยแพร่ในนิทรรศการของ สกศ. ในงาน “เทิดไถ้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” มาเผยแพร่ให้ท่านผู้อ่านได้ศึกษาเรียนรู้อีกครั้ง

เทิดไถ้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

เมื่อกล่าวถึง “การศึกษา” ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าประเทศไทยต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกไร้พรมแดน ไทยต้องเหลียวมองรอบตัวมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติ ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติอยู่ในอันดับใด และเป็นอันดับใดในประเทศอาเซียน คำถามเหล่านี้มีคำตอบ ติดตามได้ใน “บทความ ๑ ความสามารถในการแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษากับการจัดอันดับของ IMD 2014” เป็นที่ทราบกันดีว่า “ครู” คือ กลไกสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา แต่ปัจจุบันยังมีข้อติดขัดบางประการ “บทความ ๒ จึงนำเสนอในเรื่อง การพัฒนาครูทั้งระบบ” เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพปัจจุบัน และแนวทางในการพัฒนาครูที่หลายหน่วยงานได้ร่วมระดมความคิด

ติดตามข่าวสารที่น่าสนใจเช่นนี้ได้อีกในปีหน้านะค่ะ สวัสดีปีใหม่ค่ะ

นางสาวสุวิณา เกนทะนะศีล
ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารสาธารณะ

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา | www.onec.go.th
Office of the Education Council | ธันวาคม ๒๕๕๗ ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๑๙

สารบัญ

๐๓ บทความพิเศษ ๑ / อิทธิกร เกกิงมหาโชค สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา

- ราชันย์ผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

๐๗ บทความพิเศษ ๒ / ศิริรัตน์ ชำนาญกิจ สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา

- เทิดไถ้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

๑๑ ขว่าย่อยสภา / ศลิษา ใจสมุทร สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา

- เลขาธิการสภาการศึกษาเยี่ยมชมการบรรยายและสาธิตผลิตภัณฑ์แปรรูปของครูภูมิปัญญาไทย
- รองเลขาธิการสภาการศึกษา เยี่ยมชมการสาธิตการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปของครูภูมิปัญญาไทย
- เลขาธิการสภาการศึกษาประชุมคณะทำงานการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ
- เลขาธิการสภาการศึกษา เยี่ยมชมนิทรรศการของ สกศ. ในงาน “เทิดไถ้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน”
- เลขาธิการสภาการศึกษา ประชุมหารือแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลการศึกษา
- สภาการศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู ครั้งที่ ๑
- สกศ. ประชุมคณะทำงานการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗

๑๕ บทความ ๑ / นายภาณุพงศ์ พนมวัน สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

- ความสามารถในการแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษากับการจัดอันดับของ IMD 2014

๑๘ บทความ ๒ / นายธีระพงษ์ คำรณฤทธิศร สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

- พัฒนาระบบความหวังสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
(ดร.พิชญ์ ตูลสุข)

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา

กองบรรณาธิการ

นางสาวสุวิภา เกษณะะศิลา
บรรณาธิการ

นางสาวศรัณวลัย เนียมบุบผา
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายศิริรัตน์ ชำนาญกิจ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี
นายสุภาชัย พันธุ์เดช
ถ่ายภาพ

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน
๒. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน
๓. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาศึกษากับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ
๔. เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา

ราชันย์ ผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

“... ความรู้นั้นสำคัญยิ่งใหญ่ เพราะเป็นปัจจัยให้เกิด ความฉลาดสามารถ และความเจริญก้าวหน้า มนุษย์จึง ใฝ่ศึกษากันอย่างไม่รู้จบสิ้น แต่ เมื่อพิเคราะห์ดูแล้ว การเรียน ความรู้ แม้มากมายเพียงใด บางทีก็ไม่ช่วยให้ฉลาดหรือ เจริญได้เท่าไรนัก ถ้าหากเรียน ไม่ถูกถ้วน ไม่รู้จริงแท้ การศึกษา หากความรู้จึงสำคัญตรงที่ว่า ต้องศึกษาเพื่อให้เกิด “ความฉลาดรู้” คือรู้แล้วสามารถ นำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ โดย ไม่เป็นพิษเป็นโทษ การศึกษา

เพื่อความฉลาดรู้ มีข้อปฏิบัติที่น่าจะยึดเป็นหลักอย่างน้อยสองประการ ประการแรก เมื่อจะศึกษาสิ่งใดเรื่องใด ให้รู้จริง ควรจะได้ศึกษาให้ตลอดครบถ้วนทุกแง่ทุกมุม ไม่ใช่เรียนรู้แต่เพียงบางส่วนบางตอน หรือเพ่งเล็งเฉพาะ แต่เพียงบางแง่บางมุม อีกประการหนึ่ง ซึ่งจะต้องปฏิบัติประกอบพร้อมกันไปด้วยเสมอ คือ ต้องพิจารณาศึกษา เรื่องนั้น ๆ ด้วยความคิดจิตใจที่ตั้งมั่นเป็นปรกติ และเที่ยงตรงเป็นกลาง ไม่ยอมให้รู้เห็นและเข้าใจตามอำนาจ ความเหนียวนำของอคติ ไม่ว่าจะป็นอคติฝ่ายชอบหรือฝ่ายชัง มิฉะนั้นความรู้ที่เกิดขึ้นจะไม่เป็นความรู้แท้ หากแต่เป็นความรู้ที่ถูกอำพรางไว้ หรือที่ฉลาดเคลื่อนวิปริตไปต่าง ๆ จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์จริง ๆ โดยปราศจากโทษไม่ได้ ...”

พระบรมราชาวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๔

ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ พสกนิกรชาวไทยต่างพร้อมใจกันถวายจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็น “พ่อ” ที่รักของปวงชนชาวไทย ทั้งผอง ดังจะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการเป็นคุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงแก่การพัฒนาการศึกษาของไทย มีพระบรมราโชบายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ได้แก่ การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน การศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การพัฒนาวิชาการและวิจัย และการพระราชทานทุนการศึกษา เป็นต้น

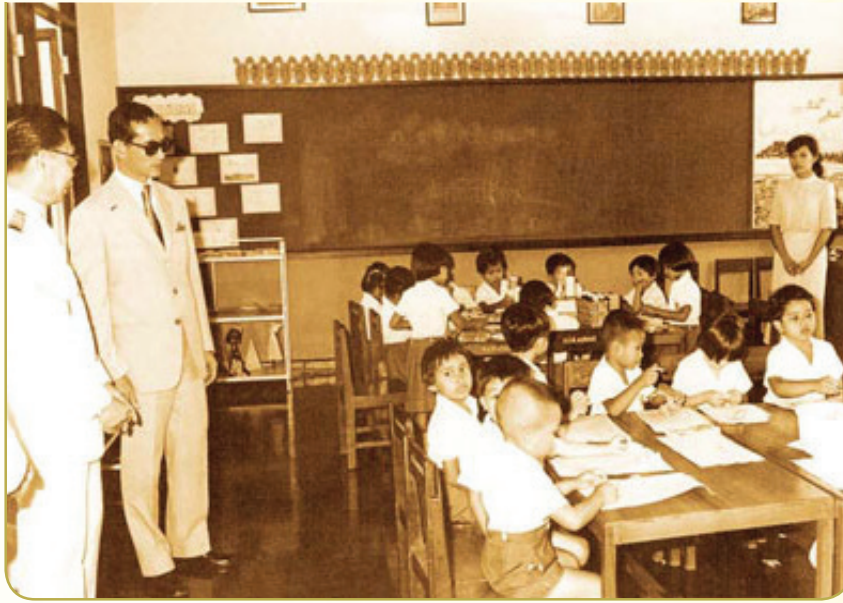
พระราชกรณียกิจทางการศึกษาเป็นที่ประจักษ์ในพระปรีชาสามารถ พระบรมราโชบายอันล้ำลึก และสายพระเนตรอันกว้างไกลในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกร ทั่วทุกภาคเปรียบประดุจตั้งการสร้าง “พระคลังข้อมูลด้านการพัฒนา” ด้วยพระองค์เอง เพราะทำให้ทรงทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนนานาประการที่มวลพสกนิกรของพระองค์ประสบอยู่จนมีอาจช่วยเหลือตนเองได้

โครงการพระราชดำรินับได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาชนบทโครงการแรกเกิดขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด

กระหม่อมพระราชทานรถบูลโดเซอร์ให้หน่วยตำรวจตระเวนชายแดน ค่ายนเรศวร สร้างถนนเข้าไปยังหมู่บ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ราษฎรสามารถสัญจรไปมาและนำผลผลิตออกมาจำหน่ายยังชุมชนภายนอกได้สะดวกขึ้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในระยะเริ่มแรกนั้น จึงเป็นโครงการที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาของราษฎรเพื่อส่งเสริมให้เกิดการอยู่ดีกินดีทั้งสิ้น เนื่องจากประชาชนของพระองค์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร จึงทรงเน้นการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ทรงเริ่มศึกษาเรื่องพืชโดยการปลูกพืชบนดาดฟ้า พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และภายในสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ซึ่งก็ยังคงศึกษาต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

ต่อมาในปี ๒๕๕๔ เป็นปีมหามงคลที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา

พระองค์ทรงประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี อันประเสริฐแก่ผู้ประกอบอาชีพครู ทรงย้ำเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดที่แตกต่างกัน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทรงเน้นการสาธิต การทดลอง

การแก้ปัญหาจริง การลงมือปฏิบัติจริง ศึกษา ค้นคว้า สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญ ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล ทรงมีพระราชดำริให้มีการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่หลายโรงเรียน ได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้จนถึงปัจจุบัน

พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับ “ครู” ดังพระราชดำรัส “ผู้ที่เป็นครูจะต้องถือเป็นหน้าที่อันดับแรกที่จะต้องให้การศึกษาคือ ส่งสอนอบรมอนุชนให้ได้ผลแท้จริง ทั้งในด้านวิชาความรู้ ทั้งในด้านจิตใจ และ ความประพฤติ ทั้งต้องคิดว่างานที่แต่ละคนกำลังทำอยู่นี้คือความเป็นความตายของประเทศ เพราะอนุชนที่มีความรู้ความดีเท่านั้นที่จะรักษาชาติบ้านเมืองไว้ได้”

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ผู้รับใช้ใกล้ชิดใต้เบื้องพระยุคลบาทมาอย่างยาวนาน ได้ขยายภาพพระราชกรณียกิจอันเหนื่อยยากของในหลวงว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับการเทิดพระเกียรติเป็นพระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย พระบิดาแห่งนวัตกรรมไทย พระบิดาแห่งฝนหลวง และล่าสุดทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญานามว่า ‘พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน’ ... ความเป็นครูของพระองค์ทรงทำดังนี้ ‘ทรงทำให้ดู’ ไม่มีสั่งการแต่ทรงพยายามทำให้ดู พยายามชักจูง พยายามสอน ทรงสอนง่าย ๆ สอนในหลักปฏิบัติ โดยพระองค์

ทรงมีวิธีสอนให้เข้าใจอย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม และทรงสอนว่า จะเข้าไปทำกิจกรรมที่ไหน ต้องรู้ภูมิสังคม คือ ‘ภูมิศาสตร์’ หมายถึง ‘พื้นดิน’ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราก่อน ต้องเข้าใจธรรมชาติอยู่กับธรรมชาติส่วน ‘สังคม’ หมายถึง ‘คน’ ต้องยึดหลักวิถีชีวิตของคน ให้เคารพคน เข้าใจคน”

ดังนั้นเรื่อง ‘ภูมิสังคม’ ช่วยในเรื่องหลักการทำงาน เป็นบทเรียนที่ล้ำค่าอย่างยิ่ง ... สำหรับโครงการพระราชดำริ ทรงบริหารโครงการอย่างมีระบบ และทรงนำวิชาการทุกแขนงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทรงนำศาสตร์ทางด้านเกษตรกรรม วิศวกรรม วิทยาศาสตร์ และศาสตร์อื่น ๆ มาพัฒนาระบบเกษตรที่พระองค์ทรงเน้นในการพัฒนาเป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เป็นมิติใหม่ของการบริหารงาน ซึ่งนำเอาแผนงานของส่วนราชการต่าง ๆ มาประสานให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรมากที่สุด... และทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับหลักปฏิบัติให้พอมีพอกิน นั่นก็คือ เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้สอนให้จน แต่ให้รู้สภาพของตนเอง ให้เกิดความพอดี เลือกกินเลือกใช้อย่างไรให้มีประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด ซึ่งผลจากการพัฒนาตามแนวพระราชดำริทำให้นคนอยู่ได้ด้วยการ ‘พึ่งตนเอง’ เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน และส่งผลให้ประเทศไทยมีความเจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคง สังคมมีความสุขร่มเย็น”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

นับว่าเป็นบุญของแผ่นดินไทย และถือว่าคนไทยเป็นชนชาติ ที่โชคดีที่สุดในโลก ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงพระปรีชาสามารถในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และอื่น ๆ อีกมากมาย อีกทั้งมี สายพระเนตรอันกว้างไกล พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ในการที่ทรงส่งเสริมด้านการศึกษาของราษฎรหลายรูปแบบ เป็นครูของผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ทรงอุปถัมภ์เยาวชนผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษา ทรงเป็นครูที่ดีของพระราชโอรสพระราชธิดา โดยทรงอบรมสั่งสอนและปฏิบัติพระองค์เป็นแบบอย่าง พระราชกรณียกิจทั้งปวง ที่กล่าวมานั้น ก่อให้เกิดประโยชน์อันเนืองนิตย์ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของพสกนิกรไทยให้ดีขึ้น

... ความเป็นครูของพระองค์ทรงทำดังนี้ ‘ทรงทำให้ดู’ ไม่มีสั่งการ แต่ทรงพยายามทำให้ดู พยายามชักจูง พยายามสอน ทรงสอนง่าย ๆ สอนในหลักปฏิบัติ โดยพระองค์ทรงมีวิธีสอนให้เข้าใจอย่างละเอียดทุกแง่มุม และทรงสอนว่า จะเข้าไปทำกิจกรรมที่ไหน ต้องรู้ภูมิสังคม คือ ‘ภูมิศาสตร์’ หมายถึง ‘พื้นดิน’ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราก่อน ต้องเข้าใจธรรมชาติ อยู่กับธรรมชาติ ส่วน ‘สังคม’ หมายถึง ‘คน’ ต้องยึดหลักวิถีชีวิตของคน ให้เคารพคน เข้าใจคน

“ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก

ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

นำความร่มเย็นผาสุกอย่างยั่งยืนแก่ประชาชนโดยถ้วนหน้า จนเป็นที่ประจักษ์ชัดสมควรแก่การสรรเสริญพระเกียรติคุณ ยกย่องให้ได้ว่าละอองธุลีพระบาทเป็น “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” โดยแท้จริง

บรรณานุกรม :

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๔ [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.uptech.ac.th/punvadee/> พระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา เข้าถึงเมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๗.

เทคโนโลยีตามแนวพระราชดำริ. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๗ [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา Newscenter “ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขานุการมูลนิธิชัยพัฒนา” เข้าถึงเมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ๒๕๔๙ [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.เรารักพระเจ้าอยู่หัว.com <http://www.xn--12co9drbac8a9as5aiidh8isei1npa.com/content/index.php?page=category&type=view&cat=75> เข้าถึงเมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๗.

เกิดไ้ พระผู้ทรงเป็นครู แห่งแผ่นดิน

เมื่อวันที่ ๓ - ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดงาน “เกิดไ้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ บริเวณโดยรอบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้ร่วมจัดนิทรรศการ โดยเน้นเผยแพร่แนวพระราชดำริด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่นักเรียน ครู และประชาชนทั่วไป นิทรรศการดังกล่าวมีผู้ให้ความสนใจชมและถ่ายภาพเป็นจำนวนมาก ในเดือนมหามงคลนี้วารสารการศึกษาไทย จึงขอน้อมนำพระบรมราโชวาทและพระราชดำริสบางส่วนที่เผยแพร่ในนิทรรศการ “เกิดไ้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” มาเผยแพร่ให้ท่านผู้อ่านได้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อนักเรียนและครูอีกครั้ง

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง การศึกษาเพื่อการพัฒนาคน

“...การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปถึงความสำเร็จ ความสุข ความเจริญทั้งปวง ทั้งของตนเองและของส่วนรวม...”

พระราชดำรัสในโอกาสที่นายบุญถิ่น อัตถากร ปลัดกระทรวงศึกษาธิการนำครูและนักเรียนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจากภาคใต้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖ (๒๕๕๐) หน้า ๖๖

“...การให้การศึกษา คือ การแนะนำและส่งเสริมบุคคลให้มีความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ คิดอ่าน และการกระทำตามอัตภาพของแต่ละคน โดยจุดประสงค์ในที่สุด ให้บุคคลสามารถนำเอาความสามารถต่าง ๆ ที่มีในตัวออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่อุทิศตน แก่ผู้อื่นอย่างสอดคล้อง ไม่ขัดแย้งเบียดเบียนแก่แย้งกัน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เป็นประเทศได้...”

พระราชดำรัส อ้างถึงใน “พระราชดำริที่สำคัญเกี่ยวกับการศึกษา” สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ. ในหลวงกับการศึกษาไทย : ห้าทศวรรษสิริราชสมบัติ (๒๕๔๐), หน้า ๑๕๘ - ๑๕๙

“...การศึกษาที่ปฏิบัติได้ถูกต้องครบถ้วน จะส่งเสริมให้ภูมิรู้และความสามารถสูงขึ้น ให้ความคิดอ่านกว้างขวางลึกซึ้ง ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ไม่จนปัญญา ทั้งสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นได้ชัดเจน ทำให้ร่วมงานประสานประโยชน์กับทุกคนทุกฝ่ายได้อย่างราบรื่น..”

พระบรมราโชวาท ใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (๒๕๔๒), หน้า ๒๒๑

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่นักเรียน

“...การเรียนรู้ลักษณะแรก คือ การเรียนรู้หรือรับรู้ความรู้ของผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นการฟัง การอ่าน การสังเกต ดู จำ อย่างไรก็ตามก็ได้ทั้งสิ้น การเรียนรู้แบบนี้จัดเป็นการเรียนรู้ขั้นต้น... ..ต่อเมื่อต้องการทราบเรื่องใดจริง ๆ จึงนำมาศึกษาพิจารณาและวินิจฉัยให้เห็นเหตุเห็นผลอีกขั้นหนึ่ง การเรียนรู้ด้วยการพิจารณาวินิจฉัยแล้วนี้ จัดเป็นการเรียนรู้ลักษณะที่สอง... ..บัณฑิตพึงศึกษาวิทยาการให้เหมาะสมความจำเป็นและความประสงค์ ตามที่กล่าว เพื่อจักได้สามารถก้าวถึงความเจริญในชีวิตได้ไม่ผิดพลาด...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๔
ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พุทธศักราช ๒๕๒๔ - ๒๕๒๘ (๒๕๕๐) หน้า ๕๖

“...การให้เรียนดีนั้นจะทำอย่างไร ข้อแรกจะต้องสอนให้มีวิชาการที่ดี ที่ถูกต้องแน่นแฟ้น ให้มีความสามารถและมีหลักการในการปฏิบัติ ข้อสอง ต้องฝึกหัดอบรมในจิตใจและความประพฤติปฏิบัติ ให้รู้เหตุผลและความผิดชอบชั่วดี เพื่อมิให้นำความรู้ไปใช้ในทางเบียดเบียนกันและกัน ข้อที่สาม ต้องให้มีกำลังและสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายทางใจ...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๐ - ๒๕๒๑...๒๕ กันยายน ๒๕๒๑ ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๒๐ - ๒๕๒๓ (๒๕๕๐), หน้า ๒๔๖

“...ในส่วนนักเรียนเองนั้น ก็จงสำเหนียกให้มากกว่า การที่เราศึกษาวิชาความรู้นั้น ความจริงไม่ใช่เพื่อใครเลยแต่เพื่อตัวเราเองในการที่จะได้ดำเนินชีวิตต่อไปในวันหน้า ถ้าเรียนดีก็จะได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา ประกอบกิจการให้เป็นประโยชน์ เป็นที่พึ่งแก่ตนและเป็นที่ยินยอมแก่วงศ์ตระกูลต่อไปด้วย...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรนักเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ ใน วชิราวุธวิทยาลัย, พระบรมราโชวาทกับวชิราวุธวิทยาลัย (๒๕๑๙), หน้า ๙

พระบรมราโชวาทและพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ครู

“...ผู้เป็นครูอย่างแท้จริง นับว่าเป็นบุคคลพิเศษ ผู้ต้องแม่เมตตาและเสียสละเพื่อความสำเร็จ ความก้าวหน้า และความสุขความเจริญของผู้อื่นอยู่ตลอดชีวิต ที่กล่าวตงั้นประการหนึ่ง เพราะครู จำเป็นต้องมีความรักความสงสารศิษย์ เป็นพื้นฐานทางจิตใจอยู่อย่างหนักแน่น จึงจะสามารถทนลำบาก ทนตรากตรำกายใจ อบรมสั่งสอน และแม่เคี่ยวเข็ญศิษย์ให้ตลอดรอดฝั่งได้ อีกประการหนึ่ง จะต้องยอม เสียสละความสุขและประโยชน์ส่วนตัวเป็นอันมาก เพื่อมาทำหน้าที่เป็นครู...”

พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะครูอาวุโส รุ่นที่ ๑๐...๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๐ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๒๐ - ๒๕๒๓ (๒๕๕๐) หน้า ๑๐๓

“...ความเป็นครูหมายถึงการมีความรู้ดีประกอบด้วยหลักวิชาที่ถูกต้องแน่นแฟ้นและแจ่มแจ้งแก่ใจ รวมทั้ง คุณความดีและความเอื้ออาทร ปราบปรามที่จะถ่ายทอดเมื่อแม่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีด้วย ความแจ่มแจ้ง แน่นชัด ย่อมทำให้สามารถส่งแสดงความรู้ออกมาให้เข้าใจตามได้โดยง่าย ทั้งในการปฏิบัติงานก็ย่อมทำให้ ผู้ร่วมงานได้เข้าใจโดยแจ่มชัด ส่วนความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจนั้น จะน้อมนำไปเกิดศรัทธาแจ่มใสมีใจพร้อม ที่จะรับความรู้ด้วยความเบิกบาน ทั้งพร้อมที่จะร่วมงานกับผู้ที่มิคุ้นสมบัติของครูโดยเต็มใจและมันใจ...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๒ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๒๐ - ๒๕๒๓ (๒๕๕๐) หน้า ๓๗๕

“...สำหรับครูนั้น ก็จะต้องทำตัวให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ เป็นที่เชื่อถือใจของนักเรียนเหมือนกัน ข้อแรก ต้องฝึกฝนตนเองให้แตกฉานและแม่นยำชำนาญ ทั้งในวิชาความรู้และวิธีสอน เพื่อสามารถสอนวิชาทั้งปวง ได้โดยถูกต้อง กระจ่างชัด และครบถ้วนสมบูรณ์...”

พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะครู นักเรียน โรงเรียนวังไกลกังวล ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานรางวัล ๗ มิถุนายน ๒๕๒๑ ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๒๐ - ๒๕๒๓ (๒๕๕๐) หน้า ๑๘๘

เลขาธิการสภาการศึกษาเยี่ยมชมการบรรยายและ สาธิตผลิตภัณฑ์แปรรูปของครุภูมิปัญญาไทย

เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล เลขาธิการสภาการศึกษา เยี่ยมชมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ “รักพ่อ” พร้อมเยี่ยมชมบูธนิทรรศการ “รักพ่อ : การศึกษากับเศรษฐกิจพอเพียง” ที่สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาจัดขึ้นภายในเต็นท์ของ กระทรวงศึกษาธิการ มีครูภุชงค์ ฤทธิเดชาศรุภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม รุ่นที่ ๓ นายกสมาคมครุภูมิปัญญาไทยของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา และครูบุญเลิศ ไทยทัตกุลครุภูมิปัญญาไทย ด้านเกษตรกรรม รุ่นที่ ๓ ให้การต้อนรับ ณ บริเวณท้องสนามหลวง

รองเลขาธิการสภาการศึกษา เยี่ยมชมการสาธิต การผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปของครุภูมิปัญญาไทย

เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ ดร.พิชณู ตูลสุข รองเลขาธิการสภาการศึกษา เยี่ยมชมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส มหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ “รักพ่อ” พร้อมเยี่ยมชมบูธนิทรรศการ “รักพ่อ : การศึกษากับเศรษฐกิจพอเพียง” ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดขึ้น และบูธองค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการ ภายในเต็นท์ของกระทรวงศึกษาธิการ ณ บริเวณท้องสนามหลวง

เลขาธิการสภาการศึกษาประชุมคณะทำงาน การขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ สู่การปฏิบัติ

เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานการประชุมคณะทำงานประสานความร่วมมือ การขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ โดยมีผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม ณ ห้องพญาไท โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แผนและระยะเวลาดำเนินงาน “การขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ”

เลขาธิการสภาการศึกษา เยี่ยมชม นิทรรศการของ สกศ. ในงาน “เทิดไท้พระผู้ทรงเป็นครู แห่งแผ่นดิน”

เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๗.๐๐ น. รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล เลขาธิการ สภาการศึกษา พร้อมด้วยผู้บริหาร และข้าราชการสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมในพิธีเปิดงาน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน โอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ “เทิดไท้ พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” ซึ่ง สกศ. ได้ร่วมจัด นิทรรศการแนวพระราชดำริด้านการศึกษาของพ่อหลวง โดยนำเสนอแนวคิดที่เป็นหลักชัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามพระราชดำริ และแจก DVD พระราชดำริ ๙ รัชกาล ณ บริเวณถนน รอบกระทรวงศึกษาธิการ

เลขาธิการสภาการศึกษา ประชุมหารือ แนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลการศึกษา

เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล เลขาธิการ สภาการศึกษา ประชุมหารือ เรื่อง การพัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษา สำหรับสนับสนุนงานกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษาและแนวทางการดำเนินการพัฒนาฐานข้อมูลการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิรเดช อยู่สวัสดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ อยู่เมือง อาจารย์ภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระชาติ กิเลนทอง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย (RIPED) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบเทคโนโลยี ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักรับผิดชอบกระทรวงศึกษาธิการ (สป.) ผู้แทนจากกลุ่มสารสนเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา และข้าราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุมภุชงค์ เฟงศรี อาคาร ๑ ชั้น ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สภาการศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู ครั้งที่ ๑

เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานเปิดการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ณ ห้องประชุมภุชงค์ เฟื่องศรี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำหรับการประชุมครั้งนี้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาเรื่องกรอบนโยบายในการผลิต การพัฒนา ระบบบริหารงานบุคคลของครู ได้แก่ ๑. (ร่าง) สถานภาพวิชาชีพครูในประเทศไทย ๒. ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู และ ๓. Teachers' Professional Development and Reform:

Transforming Conceptions of Professional Learning to Practices โดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครูมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ ๑. กำหนดกรอบนโยบายในการผลิต พัฒนา ระบบการบริหารงานบุคคลของครู ๒. แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อทำการศึกษาวิจัยเชิงนโยบายในประเด็นเกี่ยวกับการผลิต การพัฒนา การบริหารงานบุคคล การรักษาครูที่มีสมรรถนะและศักยภาพสูง ประเด็นด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ครูอยู่ในระบบอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ฯลฯ ๓. ศึกษา วิเคราะห์ วินิจฉัยรายงานของคณะทำงานชุดต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ ๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สภาการศึกษาจัดประชุมคณะกรรมการทำงานการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติสู่การปฏิบัติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗

เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแนวทางการเทียบเคียงระบบคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และการประชุมคณะทำงานประสานความร่วมมือการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ โดย ดร.ศิริพรรณ ชุมชุม เป็นประธานการประชุม และมีผู้ทรงคุณวุฒิ คณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้าราชการจากสำนักงานฯ เข้าร่วมประชุม ณ โรงแรมบ้านทะเลสีคราม จ.สมุทรสงคราม

การประชุมครั้งนี้ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) การนำเสนอรูปแบบและแนวทางการเทียบเคียงระบบคุณวุฒิของหน่วยงานในประเทศไทย รวมทั้งสรุปผลการพิจารณาแนวทางการเทียบเคียงระดับคุณวุฒิของไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุม คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗

เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเรือเอก ณะรงค์ พิพัฒน์นาคัย) เดินทางมายังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) โดยมี เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล) พร้อมคณะผู้บริหาร สกศ. ให้การต้อนรับ ทั้งนี้ พลเรือเอก ณะรงค์ พิพัฒน์นาคัย เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ณ ห้องประชุมภุชงค์ เฟงศรี เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการ (กมธ.) การศึกษาและกีฬา สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)

ซึ่งได้มีการสรุปความเห็นประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ตามมาตรา ๓๔ วรรค ๒ ซึ่งประกอบด้วย ปรัชญาการศึกษา การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษา และติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ได้เสนอประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช โดยมีสาระสำคัญ ๖ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) ความเป็นพลเมือง ๒) สิทธิเสรีภาพในการศึกษาของบุคคล ๓) หน้าที่พลเมือง ๔) แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านการศึกษา ๕) การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา และ ๖) การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมด้านการศึกษา

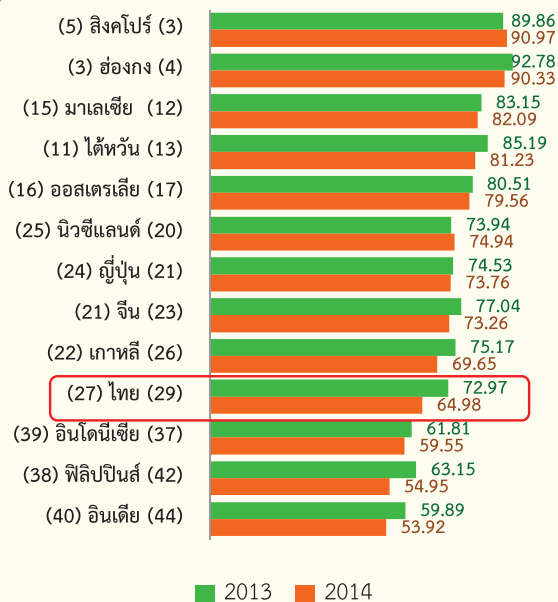

ความสามารถในการแข่งขัน ด้านคุณภาพการศึกษา กับการจัดอันดับของ IMD 2014

ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน
ระดับนานาชาติในภาพรวมอยู่อันดับที่ ๒๙
ลดลง ๒ อันดับ และเป็นอันดับที่ ๓ ใน ๕
ของประเทศอาเซียน

แผนภาพ ๑ อันดับความสามารถในการแข่งขันใน
ภาพรวม (IMD 2014)

การจัดอันดับของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนา
การจัดการ หรือ International Institute for Management
Development (IMD) ได้จัดทำรายงาน World
Competitiveness Yearbook 2014 (WCY 2014)
จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก
ทั้งหมด ๖๐ ประเทศ มีกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
เข้าร่วมประเมิน ๑๓ ประเทศ และเป็นประเทศในอาเซียน
๕ ประเทศ คือ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย
และไทย ที่นำเสนอเกณฑ์ชี้วัดทั้งหมด ๓๓๘ ตัว โดยใช้ข้อมูล
ทฤษฎีและข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร
ในลักษณะเฉพาะแต่ละบุคคลที่ตรงกับตัวชี้วัด ในการจัด
อันดับได้นำเสนอเปรียบเทียบทั้งหมด ๔ ปัจจัยหลัก
ที่ประกอบด้วยศักยภาพทางเศรษฐกิจ (Economic
Performance) ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government
Efficiency) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business
Efficiency) และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)
แต่ละปัจจัยหลักแบ่งเป็น ๕ ปัจจัยย่อย รวม ๒๐ ปัจจัยย่อย
โดยมีการศึกษา (Education) เป็นปัจจัยย่อยในปัจจัยหลัก
ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

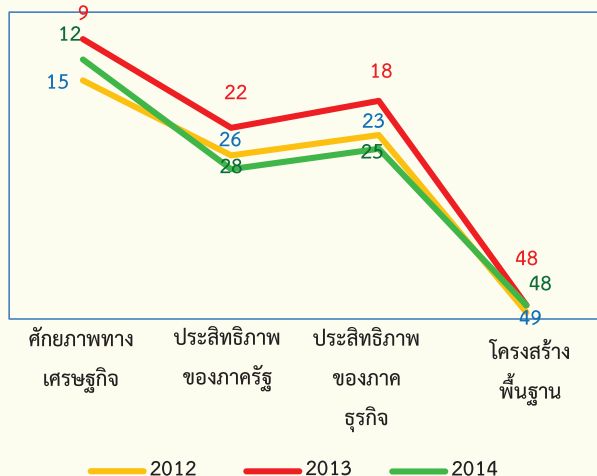
ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในภาพรวม
ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ
และอยู่อันดับที่ ๒๙ ลดลง ๒ อันดับ และเป็นอันดับที่ ๓ ใน ๕
ของประเทศอาเซียน เมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคเอเชีย
แปซิฟิก ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๑๐ ที่มีอันดับสูงกว่าประเทศ
อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2013 - 2014
หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหน้าเป็นอันดับ ปี ๒๐๑๓ และ
ในวงเล็บหลังเป็นอันดับปี ๒๐๑๔

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้าน
ศักยภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้นจากปี ๒๐๑๓
จากอันดับที่ ๑๕ เป็น ๑๓ ด้านโครงสร้าง
พื้นฐานดีขึ้นจากปี ๒๐๑๓ จากอันดับที่ ๔๙
เป็น ๔๘ ส่วนด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ
และด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจมีอันดับลดลง
จากปี ๒๐๑๓

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจและด้านโครงสร้างพื้นฐานดีขึ้นจากปี ๒๐๑๓ ส่วนด้านประสิทธิภาพของภาครัฐและด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจมีอันดับลดลงจากปี ๒๐๑๓

แผนภาพ ๒ อันดับความสามารถในการแข่งขัน จำแนกตามปัจจัยหลัก (IMD 2014)

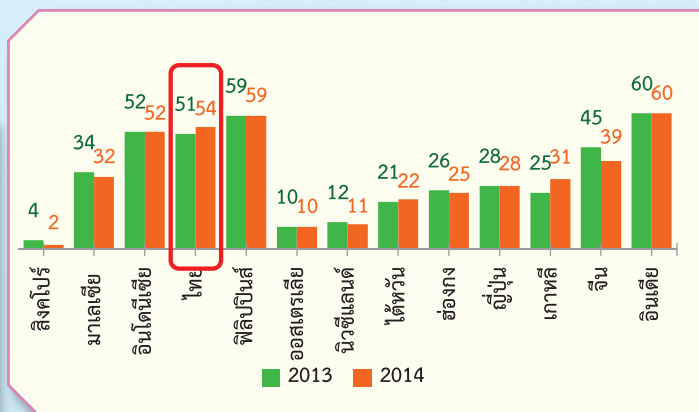

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2014

ผลการจัดอันดับสมรรถนะด้านการศึกษาที่เป็นปัจจัยย่อยในโครงสร้างพื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์ชี้วัด ทั้งหมด ๑๗ ตัว ซึ่งในปี ๒๐๑๔ ได้อันดับที่ ๕๔ ลดลงจากปี ๒๐๑๓ ถึง ๓ อันดับ และเป็นอันดับที่ ๔ ใน ๕ ของประเทศอาเซียน เมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๑๑ ที่มีอันดับสูงกว่าประเทศฟิลิปปินส์ และอินเดีย

สมรรถนะด้านการศึกษาลดลง ๓ อันดับ จากอันดับที่ ๕๑ เป็น ๕๔ และเป็นอันดับที่ ๔ ของประเทศอาเซียน ที่มีอันดับสูงกว่าประเทศฟิลิปปินส์

แผนภาพ ๓ อันดับสมรรถนะด้านการศึกษา IMD 2014

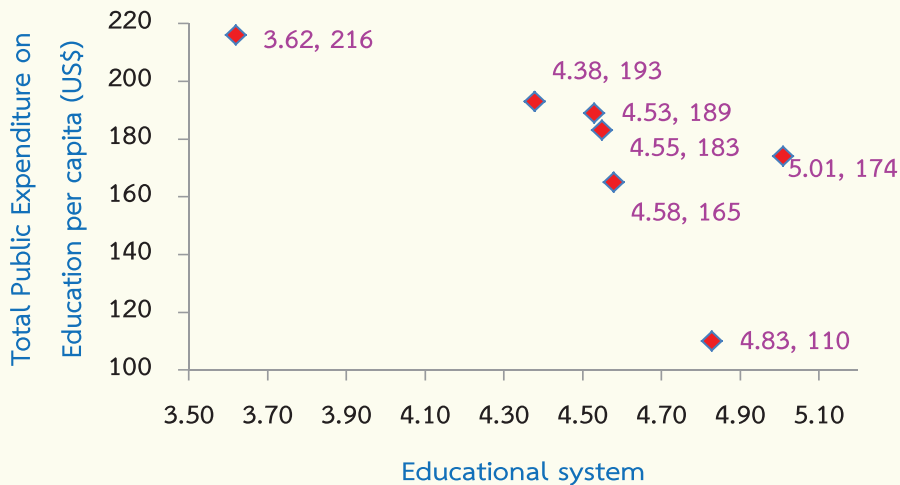

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2013 - 2014

งบประมาณจ่ายด้านการศึกษาต่อหัว (US\$) ของประเทศไทยสูงเป็นอันดับ ๓ ของประเทศอาเซียน อยู่ที่ ๒๑๖\$ สูงกว่าปี ๒๐๑๓ (๑๙๓\$) ร้อยละ ๑๑.๙ และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ในขณะที่การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของระบบการศึกษาลดลงตั้งแต่ปี ๒๐๑๐ โดยในปี ๒๐๑๔ อยู่อันดับที่ ๕๓ เท่ากับปี ๒๐๑๓ ในขณะที่ประเทศอาเซียนได้อันดับที่ดีขึ้น

งบประมาณจ่ายด้านการศึกษาต่อหัว (US\$) ของประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี แต่การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของระบบการศึกษาลดลง

แผนภาพ ๔ ความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณจ่ายด้านการศึกษาต่อหัว (US\$) กับการตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของระบบการศึกษา

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total Public Expenditure on Education per capita (US\$)	110	165	174	183	189	193	216
Educational system	4.83	4.58	5.01	4.55	4.53	4.38	3.62

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2008 - 2014

ความสามารถการแข่งขันของประเทศจากการจัดอันดับของสถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดการ (IMD 2014) ในภาพรวมอยู่ในอันดับที่ ๒๙ และด้านการศึกษาอยู่อันดับที่ ๕๔ จากทั้งหมด ๖๐ ประเทศที่เข้าร่วม ซึ่งลดลงจากปี ๒๐๑๓ และเป็นอันดับที่ ๓ ของประเทศอาเซียน ถึงแม้รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจ่ายด้านการศึกษาต่อหัวสูงขึ้นทุกปีแต่การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของระบบการศึกษาลดลง ดังนั้น ประเทศไทยต้องมุ่งพัฒนาและยกระดับการแข่งขันของประเทศ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาการแข่งขันของประเทศได้ ตลอดจนส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนทางเศรษฐกิจที่มั่นคงต่อไป

พัฒนาครูทั้งระบบ ความหวังสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า การพัฒนาครูทั้งระบบเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างมาก ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เพราะครูนั้นถือเป็นตัวแปรหลักในระบบที่จะสร้าง กระบวนการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ของเด็กในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลก การเรียนรู้ในยุค ศตวรรษที่ ๒๑ ที่รูปแบบการเรียนรู้จะถูกเปลี่ยนโฉม ไปจากเดิม สู่โลกการเรียนรู้นอกห้องเรียน การพัฒนา

การเรียนรู้จะมีความหลากหลายซับซ้อนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ การเรียนรู้ในอนาคตอาจมิใช่มุ่งเน้นไปที่ ตัวความรู้เพียงอย่างเดียว เพราะตัวความรู้นั้นมีมากมาย มหาศาลเกินกว่าที่จะมอบให้นักเรียนได้ และนักเรียน ในศตวรรษใหม่ยังมีหนทางค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จากทุกหนแห่ง ทั้งในสิ่งแวดล้อมรอบตัวและการเรียนรู้ ผ่านระบบสารสนเทศทางการศึกษา เป็นต้น ครูสำหรับ ศตวรรษที่ ๒๑ จึงต้องเปลี่ยนแปลงจากกระบวนทัศน์

ในการจัดการการเรียนการสอนจากเดิมไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และหลากหลาย มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะความสามารถในการเรียนรู้ และเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๑. สภาพทั่วไป

ประเทศไทยมีครูทั้งหมดประมาณ ๗๔๐,๖๕๑ คน เป็นครูในภาครัฐ จำนวน ๖๐๐,๕๖๗ คน และครูภาคเอกชน จำนวน ๑๔๐,๐๘๔ คน โดยมีอัตราส่วนนักเรียน : ครูในระดับประถมศึกษา ๑๖ : ๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๒๒ : ๑ และมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๘ : ๑ โดยประมาณ ซึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ที่กำหนดไว้ ๒๕ : ๑ แม้ว่าจำนวนครูในภาพรวมดูเหมือนไม่ขาดแคลน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะพบว่า จำนวนครูส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และในเขตเมือง โรงเรียนในชนบทห่างไกลยังประสบปัญหาขาดแคลนครูอยู่มาก

ปัญหาการขาดแคลนครูในสาขาวิชาที่จำเป็น จากข้อมูลของ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สพฐ.^๑ มีจำนวนตัวเลขของการขาดแคลนครูในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เรียงลำดับ ได้แก่ ภาษาต่างประเทศ จำนวน ๗,๔๔๔ อัตราคณิตศาสตร์ จำนวน ๗,๒๔๘ อัตรา ภาษาไทย จำนวน ๖,๓๒๔ อัตรา วิทยาศาสตร์ จำนวน ๖,๐๓๙ อัตรา สังคมศึกษา จำนวน ๔,๕๖๓ อัตรา คอมพิวเตอร์ (การงานอาชีพ) จำนวน ๔,๒๗๓ อัตรา ศิลปศึกษา จำนวน ๔,๑๙๒ อัตรา ปฐมวัย/ ประถมศึกษา จำนวน ๓,๔๙๖ อัตรา สุขศึกษา/พลศึกษา จำนวน ๓,๒๖๗ อัตรา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน ๑,๙๙๖ อัตรา การศึกษาพิเศษ ฯลฯ จำนวน ๑,๗๑๕ อัตรา รวมถึงยังขาดแคลนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๙๐๕ อัตรา รวมอัตราขาดแคลนทั้งหมด ๕๑,๔๖๒ อัตรา

^๑ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ฉบับวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖

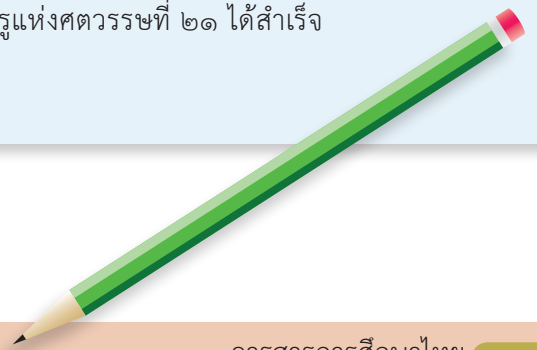
^๒ หนังสือพิมพ์สยามรัฐฉบับวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖

ปัจจุบันมีเด็กในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานรวม ๑๐ ล้านคน และลดลงเรื่อย ๆ ตามอัตราการเกิดที่ปรับตัวลดลงในทุกปีแต่คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง ๑๖ แห่ง ผลิตครูรวมทั้งหมดประมาณ ๒๙,๐๐๐ คนต่อปี^๒ อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกผลิตครูตามความพร้อมของตัวเอง ไม่ได้ผลิตตามความต้องการจริง โดยส่วนใหญ่จะเปิดอยู่ ๗ สาขา ซึ่งแต่ละสาขามียอดผลิตเกิน ๒๐,๐๐๐ คนต่อปี ดังนี้ สาขาพลและสุขศึกษา ๒๙,๕๕๗ คน, ปฐมวัย ๒๗,๔๖๒ คน, ภาษาอังกฤษ ๒๔,๖๙๘ คน, สังคมศึกษา ๒๓,๕๙๖ คน, คณิตศาสตร์ ๒๒,๗๓๐ คน, ภาษาไทย ๒๐,๘๐๑ คน, วิทยาศาสตร์ ๑๙,๖๘๓ คน และคอมพิวเตอร์ ๑๒,๙๓๓ คน

จากข้อมูลดังกล่าวในเชิงภาพรวม ทั้งปริมาณการขาดแคลนครูกับจำนวนผู้จบการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นว่าการผลิตครูยังขาดเป้าหมายทิศทางที่ชัดเจน และไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง

๒. โอกาส และความท้าทายในอนาคต

ประเทศไทยใน ๑๐ ปีข้างหน้า เราจะมีครูเกษียณรวมกันสูงถึง ๑๘๐,๐๐๐ คน เป็นอย่างน้อย คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของจำนวนครูในระบบการศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้น มาตรการทดแทนครูที่กำลังจะเกษียณจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งในระบบการศึกษา และการพัฒนาครูทั้งระบบจะมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา และคุณภาพผู้เรียนของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ฉะนั้น การเปลี่ยนผ่านของการเกษียณอายุและการบรรจุครูใหม่ดังกล่าว จึงเป็นโอกาสครั้งสำคัญของระบบการศึกษาของประเทศไทยที่จะผลิตและพัฒนาครูแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ได้สำเร็จ

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ทั้งระบบ^๓

หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา และ
ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาครูทั้งระบบ มีกระทรวง

ศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบหลัก สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษาเป็นผู้จัดทำนโยบายในภาพรวม
และมีหน่วยงานร่วมพัฒนานโยบายซึ่งสามารถอธิบาย
พอสังเขปได้ ดังนี้

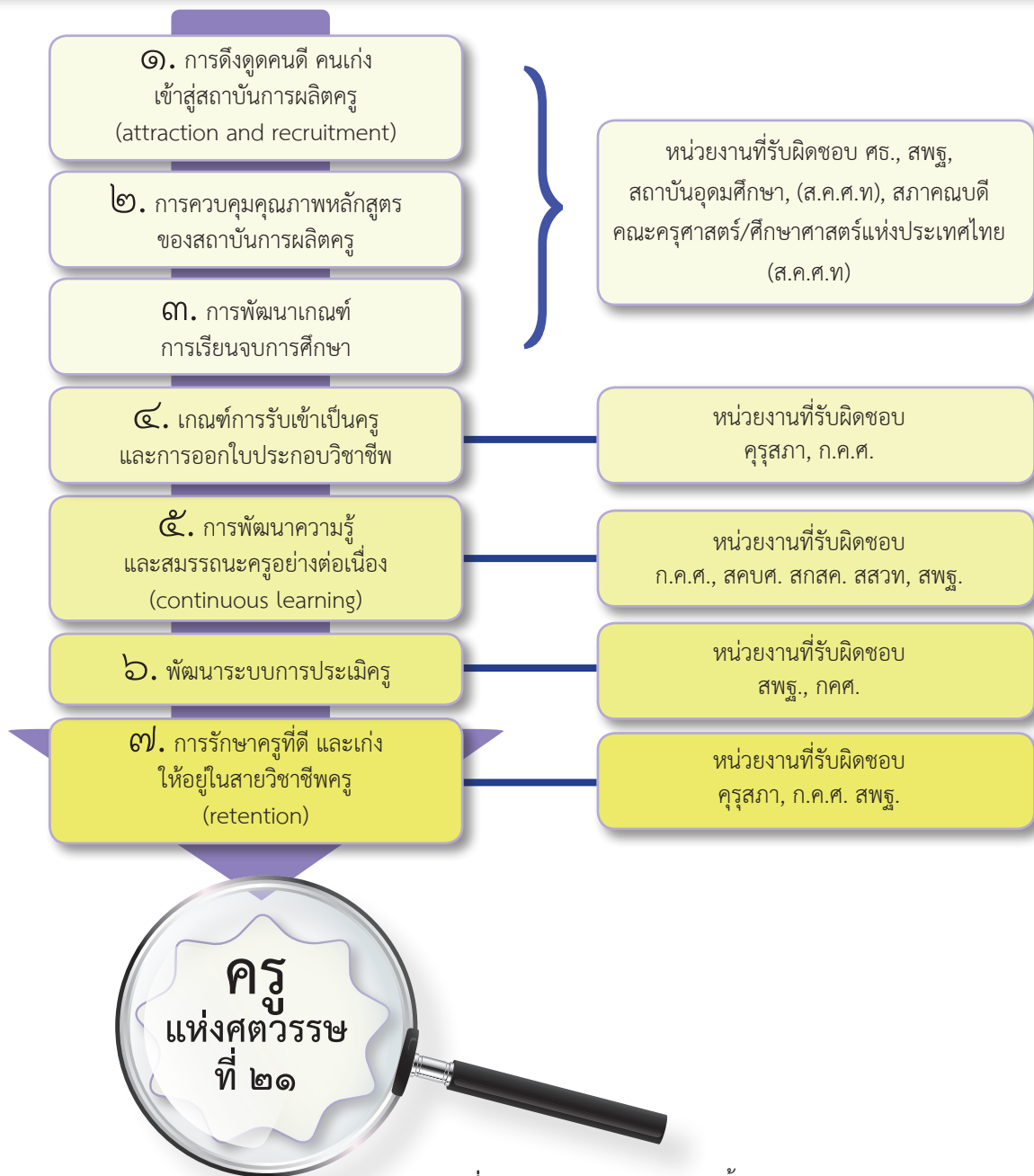
หน่วยงาน/องค์กร	บทบาท/หน้าที่
๑. สถาบันอุดมศึกษา	จัดการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิหรือปรับวุฒิ จัดหลักสูตร การพัฒนาครู ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ อบรมระยะสั้น อบรมเชิงปฏิบัติการตามความสนใจของครูและสถานศึกษา
๒. สภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ แห่งประเทศไทย (ส.ค.ศ.ท)	ร่วมผลักดันนโยบายต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาครูทั้งระบบให้ ประสบความสำเร็จในฐานะสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการผลิตครูโดยตรง
๓. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	มีหน้าที่พัฒนาครูในการควบคุม กำกับ ออกใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ และ ดำรงรักษาสถานภาพของผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดำเนินการพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพให้มีศักยภาพที่เหมาะสม กับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
๔. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)	มีหน้าที่ในการพัฒนาครูบรรจุใหม่ การเตรียมครูเข้าสู่ตำแหน่ง การมีหรือการเลื่อนวิทยฐานะ การดำรงรักษาสถานภาพวิทยฐานะ
๕. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษา (สคบศ.)	ดำเนินการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เช่น พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ
๖. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	ดำเนินการพัฒนาครูตามนโยบายและโครงการหรือกิจกรรม ที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเผยแพร่นวัตกรรมเทคนิค วิธีใหม่ ๆ เพิ่มพูนศักยภาพเพื่อให้ครูมีสมรรถนะตามที่ต้องการ ในแต่ละด้านตามนโยบายของ สพฐ.
๗. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)	ดำเนินการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรับปรุงกระบวนการและรูปแบบ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาใหม่เพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
๘. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและ สวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)	พัฒนาครูด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตครู การเพิ่มศักยภาพครูด้านอื่น ๆ
๙. สถาบันวิชาการภาคเอกชนและสำนักพิมพ์ต่าง ๆ	จัดโครงการพัฒนาครูประกอบการใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่ผลิตขึ้น และเพิ่มพูนศักยภาพหรือสมรรถนะอื่นของครูตามความสนใจ

^๓ บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน สกศ.

๔. การปฏิรูปครูทั้งระบบ ประกอบด้วยนโยบายที่สำคัญ ๔ ด้านหลักคือ

- การดึงดูดคนเก่งและคัดเลือกคนเข้าสู่สายอาชีพครู (attraction and recruitment)
- การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นครู (preparation)
- การพัฒนาความรู้และสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง (continuous learning)
- การรักษาครูที่ดี และเก่งให้อยู่ในสายวิชาชีพครู (retention)^๔

โดยมีขอบเขตของกระบวนการการพัฒนาครูทั้งระบบ มีโจทย์ที่สำคัญ ๗ เรื่องด้วยกัน ตามแผนภาพที่ ๑

แผนภาพที่ ๑ กระบวนการพัฒนาครูทั้งระบบ

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก Wang (2003) นโยบายที่ส่งผลต่อคุณภาพครูตามสายการผลิตครู

^๔ รายงานวิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ TDRI (2006)

ข้อเสนอในภาพรวม และข้อเสนอ ๑๓ ข้อที่สำคัญ ในการพัฒนาครูทั้งระบบ

นโยบายในภาพรวม : เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำหน้าที่ดูแลกำกับทิศทาง ติดตาม วางระบบ และวางแผนพัฒนาในภาพรวม จึงควรมีคณะกรรมการระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาครูทั้งระบบ โดยมีองค์ประกอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้ สคบศ., สำนักงาน ก.ค.ศ., สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, สพฐ. , สสวท, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.), สมาคมบัณฑิตคุรุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย (ส.ค.ศ.ท) , สกอ. , สอศ. , และตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในคณะคุรุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นฝ่ายเลขานุการในฐานหน่วยงานที่ดูแลนโยบายภาพรวมด้านการศึกษาของชาติ

นโยบาย	สภาพทั่วไปในปัจจุบัน	ข้อเสนอ ๑๔ ข้อ
<p>๑. การดึงดูดคนดี คนเก่งเข้าสู่ สถาบันผลิตครู (attraction and recruitment) ทำอย่างไรให้ได้ ตัวป้อนที่มี คุณภาพเข้าสู่ ระบบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แม้ในปัจจุบันอาชีพครูจะเป็นอาชีพที่มี รายได้ทัดเทียมกับอาชีพอื่น ๆ แต่รายได้ ของครูในช่วงแรกของการบรรจุ ยังมีอัตรา เงินเดือนที่ไม่สูงพอที่จะดึงดูดคนเก่งเข้าสู่ สายอาชีพ - ปัญหาการขาดแคลนครูทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ - ไม่มีช่องทางที่ทำให้คนที่มีความรู้ และ ตั้งใจอยากเป็นครูแต่ไม่ได้เรียนมาทางสาย วิชาชีพครูเข้าสู่อาชีพได้ 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดทำอัตราเงินเดือนใหม่สำหรับครูแรกเข้าให้เหมาะสม เพื่อดึงดูดคนเก่งเข้ามาสู่ระบบ ๒. สร้างระบบที่สามารถจูงใจให้นักเรียนที่เรียนดีและมีเจตคติ ที่ดีต่อวิชาชีพครู ให้นำมาเลือกเรียนในวิชาชีพครู โดยมีการคัดเลือกนักเรียนที่เรียนดีในระดับตำบล หรืออำเภอ มีโควตาการเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา รัฐสนับสนุน เป็นทุนการศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษา ให้กลับไป บรรจุเป็นครูในสถานศึกษาที่ขาดแคลนครูตามท้องถิ่น ของตนเอง ๓. สร้างทางเลือกที่หลากหลายของการผลิตครูในสาขาวิชา ที่ขาดแคลน เช่น การผลิตครูต่อยอดจากบัณฑิตสาขาอื่น โดยใช้เวลาศึกษาเพิ่มเติมอีก ๒ ปี มีกระบวนการคัดเลือก หล่อหลอมตามระบบและมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อย่างเหมาะสมแล้วให้วุฒิปริญญาโท โดยระหว่าง การศึกษามีทุนสนับสนุนและประกันการได้บรรจุเป็น ข้าราชการครูที่แน่นอน
<p>๒. การควบคุม คุณภาพ หลักสูตร ของสถาบัน การผลิตครู</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมี การเปิดสอนวิชาด้านการศึกษา หลักสูตร การเรียนการสอนแตกต่างกันไป มีจุดเน้น แตกต่างกันไป ไม่มีระบบการตรวจสอบ ควบคุม หรือไม่มีงานวิเคราะห์วิจัยของ คณาจารย์ระดับอุดมศึกษาเลยว่า รูปแบบ วิธีการเรียน กระบวนการผลิต ลักษณะใด จะได้ครูที่มีคุณภาพมากกว่า 	<p>๔. พัฒนาระบบประกันคุณภาพด้านหลักสูตรคณาจารย์ กระบวนการผลิตครู และคุณภาพบัณฑิตครู โดยให้สถาบัน ผลิตครูทุกแห่งใช้หลักประกันคุณภาพเดียวกัน และมี การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรครูให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก</p>
<p>๓. พัฒนาเกณฑ์ การเรียนจบ การศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ในปัจจุบันการกำหนดเกณฑ์การจบ การศึกษาของสถาบัน การผลิตครู ยังไม่ยึดโยงกับภาพรวมของความต้อการ พัฒนาครูทั้งระบบ 	<ol style="list-style-type: none"> ๕. สภาคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย (ส.ค.ศ.ท) ควรหารือร่วมกันและตั้งเกณฑ์การเรียนจบ การศึกษาที่ยึดโยงกับการพัฒนาครู ๖. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของ ผู้เรียนที่กำลังจะจบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ และ ศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพของบัณฑิต

นโยบาย	สภาพทั่วไปในปัจจุบัน	ข้อเสนอ ๑๔ ข้อ
<p>๔. เกณฑ์การรับเข้าเป็นครู และการออกใบประกอบวิชาชีพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การคัดเลือกคนเข้าสู่อาชีพครูไม่ได้พิจารณาคัดเลือกอย่างพิถีพิถัน ทำให้ได้ครูไม่ตรงตามความต้องการ โรงเรียนประสบปัญหาได้ครูบรรจุไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาที่ต้องการใช้งาน ทำให้ครูที่ต้องสอนตามวิชาเอกไม่เพียงพอ โรงเรียนต้องจัดครูที่จบวิชาเอกอื่นมาสอนแทน ทำให้ขาดสมดุลของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และขาดแคลนครูผู้สอนทุกระดับและประเภทการศึกษา เพราะโรงเรียนไม่ได้รับการจัดสรรอัตราบรรจุครูตรงตามความต้องการ 	<p>๗. พัฒนากฎเกณฑ์การบรรจุและแต่งตั้งครูเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสาขาที่ขาดแคลน ต้องบรรจุครูให้มีวุฒิตรงกับภาระงานที่สอนหรือสภาพความต้องการของโรงเรียน</p>
<p>๕. การพัฒนาความรู้และสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง (continuous learning)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการครู - หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน 	<p>๘. พัฒนาระบบกองทุนเพื่อการพัฒนาครู โดยอาจจะจัดเป็นคูปองเพื่อให้ครูแต่ละคนสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมได้ในแต่ละปี โดยจัดสรรงบฝึกอบรมเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกคือ เงินฝึกอบรมที่พิจารณาจากความจำเป็นที่ครูแต่ละคนควรได้รับ โดยได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้างานตามคำแนะนำของที่ปรึกษาด้านการฝึกอบรม ส่วนที่สองเป็นเงินที่ครูทุกคนจะได้รับเพื่อให้มีสิทธิเลือกใช้สำหรับการฝึกอบรมตามความต้องการของตนเอง</p> <p>๙. พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาโดยอาศัยเครือข่ายจากสถานศึกษา</p> <p>๑๐. พัฒนาระบบการฝึกอบรมที่ให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติจริงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน</p>
<p>๖. พัฒนาระบบการประเมินครู</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จากการเพิ่มระดับเงินเดือนหรือผลตอบแทนของครูเพียงอย่างเดียวไม่สามารถยกระดับคุณภาพครูและผลการเรียนของนักเรียนได้ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ประเทศไทยพยายามปฏิรูปคุณภาพการศึกษา โดยมิได้ละเลยความสำคัญของระบบผลตอบแทนครูต่อคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นได้จากระดับเงินเดือนและเงินวิทยฐานะของครูเพิ่มขึ้นเกือบ ๒ เท่าในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปดังกล่าวกลับไม่ได้บรรเทาปัญหาคุณภาพการศึกษา กลับกันสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนกลับลดต่ำลง - ระบบการประเมินครูที่ผ่านมาเบี่ยงเบนครูออกจากการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 	<p>๑๑. พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครู โดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนเป็นหลัก</p> <p>๑๒. พัฒนาระบบการประเมินวิทยฐานะ ระบบการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้ายทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ระบบการให้ใบประกอบวิชาชีพ</p> <p>๑๓. พัฒนาระบบการประเมินที่ส่งเสริมครูที่สอนดีและลงโทษครูที่มีปัญหา</p>
<p>๗. การรักษาคูที่ดี และเก่งให้อยู่ในสายวิชาชีพครู (retention)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ครูขาดขวัญกำลังใจ ความก้าวหน้าในการทำงาน ปัญหาหนี้สิน อัตราค่าจ้างขาด/เกิน การย้ายครูไม่เป็นธรรม เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยให้ครูก้าวออกจากอาชีพ 	<p>๑๔. ตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาแก่ครูที่มีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นที่พึ่งให้แก่ครูยามลำบาก และถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม เพื่อให้ครูได้มีเพื่อนพึ่งพา แก้ไขปัญหาในทิศทางที่ถูกต้อง และมีขวัญกำลังใจที่ดีสำหรับการปฏิบัติงานต่อไป</p>

รมว.ศธ. เปิดงาน “เทิดไท้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” ณ กระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล เลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมด้วยผู้บริหาร และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมพิธีเปิดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมทวงฉลองเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ของกระทรวงศึกษาธิการ “เทิดไท้พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน” โดยมีพลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดงาน โอกาสนี้ สกศ. ได้ร่วมจัดนิทรรศการแนวพระราชดำริด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมมอบซีดีแนวพระราชดำริด้านการศึกษาของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรีทั้ง ๙ รัชกาล แก่ผู้ที่มาเยี่ยมชมบูทของสำนักงานฯ อีกด้วย

“...การที่ได้ทำความเจริญ
มีความสุขแก่ประเทศชาติและประชาชนนั้น
มิได้เป็นงานของผู้หนึ่งผู้ใดที่จะปฏิบัติได้ ต้องร่วมมือกัน
ผู้ใดมีความรู้ทางใดก็ควรจะใช้ความรู้ความสามารถนั้น
เพื่อสร้างความมั่นคง
ถ้ามีหลายคนที่มีความรู้อย่างเดียวกันก็ต้องร่วมมือกัน
บางคนมีความรู้เหมือนกัน แต่ความเห็นต่างกัน
ดังนั้น ก็จะต้องปรึกษากันมากกว่าที่จะเถียงกัน
คำว่าปรึกษากับคำว่าเถียงต่างกัน
คำว่าเถียงใช้แต่อารมณ์ ถ้ามาปรึกษาใช้ปัญญา
ถ้าสามารถใช้ปัญญาปรึกษากันจะได้คำตอบ
เพราะว่าความจริงนั้นมีอันเดียว
ความเท็จมีหลายหรือทางที่ผิดมีมากมาย
แต่ความจริงทางที่ดีส่วนมากก็มีทางเดียว
ที่จะสามารถที่จะนำพาสู่ความสำเร็จ...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

วันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๔

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๘๓ www.onec.go.th

